

Razgovor s prof. dr. sc. Rudolfom Lončarićem, redovitim profesorom u mirovini Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Spomenka Težak
Gradski muzej Varaždin
spomenka.tezak@gmv.t-com.hr

Ivan Obadić
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
ivan.obadic@pravo.hr

Prof. dr. sc. Rudolf Lončarić rođen je 6. prosinca 1932. godine u Varaždinu, gdje je pohađao osnovnu školu i gimnaziju. Nakon završene gimnazije upisuje građevinski odsjek Tehničkog fakulteta u Zagrebu na kojemu je diplomirao 1958. Iste godine se zapošljava u GP Zagorje Varaždin, čiji je bio stipendist tijekom studija. U poduzeću Zagorje radi prvo u svojstvu rukovoditelja gradilišta, a nakon toga tehničkog direktora. U tom razdoblju rukovodi i sudjeluje u izvedbi mnogih objekata u Varaždinu, poput Vodotornja, Dječje bolnice Medicinskog centra, stambenog naselja u Vrazovoj ulici, proizvodne hale u Varteksu, palače pravde i dr. Početkom 1967. odlazi na rad u Njemačku gdje je tehnički direktor firmi-kćeri GP Zagorja, Interbau u Kölnu i Tradimpex u Münchenu. Nakon pet godina provedenih u Njemačkoj krajem 1971. godine se vraća natrag u Varaždin gdje je ponovno zaposlen u GP Zagorju u svojstvu pomoćnika generalnog direktora za građevinarstvo i industriju građevnog materijala. Iste godine počinje predavati kolegij „Građevinarstvo“ na RGN fakultetu, Višoj geotehničkoj školi u Varaždinu. Nakon smjene uprave u kombinatu Zagorje 1973. godine preuzeo je na godinu dana dužnost vršitelja dužnosti direktora, a od 1976. do 1982. obavljao je poslove i dužnosti generalnog direktora. 1976. preuzima dužnost generalnog direktora Zagorja koju obavlja do 1982. godine, kada postaje predsjednik općine grada Varaždina u jednogodišnjem mandatu.

Nakon prestanka mandata predsjednika općine, 1983. počinje raditi u Građevinskom institutu - Fakultetu građevinskih znanosti Zagreb u svojstvu stručnog savjetnika u Zavodu za organizaciju i ekonomiku građenja, u Poslovnoj jedinici Varaždin. Istovremeno postaje voditelj Građevinskog studija Fakulteta građevinskih znanosti u Varaždinu (studij VI/1 stupnja organiziran za redovne studente i studente uz rad) u čijem osnivanju sudjeluje 1977. godine, a 1985. sudjeluje u osnivanju Građevinskog studija

VII/1 stupnja, isto u Varaždinu, usmjerenja „Organizacija građenja“ za jednu generaciju studenata uz rad. Iste godine je imenovan rukovoditeljem Poslovne jedinice Fakulteta građevinskih znanosti u Varaždinu (ovu dužnost obavlja do 1991. godine). Nakon što je 1991. rasformiran Građevinski institut ostaje zaposlen na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u zvanju izvanredni sveučilišni profesor, a od 1997. u zvanju redovitog profesora (2002. je izabran u trajno zvanje redovitog profesora). Uz navedena zaposlenja, u razdoblju od 1988. do 1992. godine obavljao je dužnost dopredsjednika Skupštine Sveučilišta u Zagrebu, te zatim dužnost predsjednika Skupštine Sveučilišta u Zagrebu i predsjednika Predsjedništva. Nakon reforme Sveučilišta, od 1994. godine je na dužnosti prvo pomoćnika rektora, a kasnije prorektora Sveučilišta za investicije i materijalna dobra (ovu dužnost obavlja sve do umirovljenja 2004. godine). Također, od 1998. do 2002. godine obavlja dužnost pročelnika Zavoda za organizaciju i ekonomiku građenja na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Znanstvenim radom prof. Lončarić se počeo baviti 1960. godine u vrijeme pohađanja poslijediplomskog studija iz područja industrijske i stambene izgradnje na Univerzi u Ljubljani. Od tada prof. Lončarić se kontinuirano bavio znanstvenim radom, posebno za vrijeme pohađanja poslijediplomskog studija 1968/69. na Tehničkoj Visokoj školi u Aachenu u Njemačkoj (Rheinisch Westfalisch Technische Hochschule Aachen) iz područja organizacije građenja, te u vrijeme doktorskog studija 1985/86. godine kada je pripremao disertaciju na Tehničkom sveučilištu u Grazu (Technische Universität Graz, Institut für Bauwirtschaft und Baubetrieb). Tamo je radio na znanstvenoj temi iz područja organizacije i tehnologije građenja, pod naslovom „Optimalizacija izgradnje privrednih projekata“. Uz znanstveni rad na navedenoj temi provodio je i eksperimentalno istraživanje na gradilištu Poslovnog centra u Grazu (Geschäftszentrum, Hauptbahnhofplatz) primjenom kompleksne optimalizacije.

U tijeku svoje karijere sudjelovao je na mnogim domaćim i međunarodnim znanstvenim i stručnim skupovima na kojima je objavio znanstvene i stručne radove, a do danas je objavio ukupno 104 rada od čega je 59 znanstvenih (bez magistarskog rada i disertacije). U tim radovima sadržane su tri monografije: „Građevinarstvo“ objavljena 1976., „Organizacija izvedbe graditeljskih objekata“ objavljena 1995. godine, te „Dimnjak kulturno-povijesni i tehnički element hrvatskog graditeljstva“. Iako u mirovini, i dalje se bavi znanstvenim i stručnim istraživanjem, sudjeluje na simpozijima i znanstvenim tribinama te objavljuje radove u znanstveno-stručnim časopisima. Uz to sudjeluje u predavanjima na Fakultetu za gradbeništvo Univerze v Mariboru na poslijediplomskom i doktorskome studiju gdje predaje predmet „Optimalizacija proizvodnje Verige grajenja“, povremeno sudjeluje

je kao gost profesor na Technische Universität München, Institut für Bau-technik und Baubetrieb, Njemačka, te na Technische Universität, Politehnica Timisoara u Rumunjskoj.

Uz sve navedeno, prof. Lončarić je obavljao i niz drugih javnih i društvenih funkcija (ovdje ćemo navesti samo neke); bio je član Upravnog vijeća Visoke učiteljske škole Čakovec (1998-2003.), predsjednik Nadzornog odbora Hrvatske komore arhitekata i inženjera u građevinarstvu (1999-2003.), predsjednik Upravnog vijeća studentskog centra Varaždin (1999-2002.), član Predsjedništva Hrvatskog društva građevinskih inženjera, član savjeta Zavoda za znanstveni rad HAZU u Varaždinu, član savjeta Fakulteta informatike i organizacije u Varaždinu, predsjednik Društva građevinskih inženjera i tehničara Županije Varaždinske u tri mandata itd. Od 2002. je trajni počasni predsjednik Društva građevinskih inženjera i tehničara Županije Varaždinske, a od 2004. počasni i stalni član Akademije tehničkih znanosti. Za svoj rad i zasluge prof. Lončarić je dobitnik niza znanstvenih i stručnih nagrada i priznanja, plaketa i odlikovanja. Od njih bi spomenuli Zlatnu plaketu Privredne komore Varaždin (16. 12. 1981.), Zahvalnicu za doprinos u razvoju fakulteta i dodjelu zlatnika sv. Nikole Geotehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu povodom 25. obljetnice fakulteta (18.12.1996.), Nagradu grada Varaždina za veliki doprinos u promicanju graditeljskog gospodarstva i zasluge za razvoj visokog školstva u gradu Varaždinu (06.12.2003.), Spomen-medalju Sveučilišta u Zagrebu za doprinos u radu i razvitku Sveučilišta u Zagrebu povodom Dana Sveučilišta u 334. akademskoj godini 2002/03. (10.11.2003.), Zlatnu plaketu Građevinskog obrazovnog centra Čakovec povodom 20. godišnjice za doprinos u razvoju u 1981. godini, Zlatnu plaketu Posebno priznanje od Društva građevinskih inženjera i tehničara Varaždin prigodom obilježavanja 50. obljetnice za časno zvanje doživotnog počasnog predsjednika društva (20. 2. 2009.), Orden zasluga za narod sa srebrnom zvijezdom za znanstveni i stručni rad, temeljem ukaza SFRJ (17.10.1986.), Odlikovanje Predsjednika Republike Reda Danice Hrvatske s likom Blaža Lorkovića za znanstveni rad 1997. godine, Povelju zahvalnosti u kožnom uvezu za izvrsnu suradnju i predani rad u obnovi i razvitku Sveučilišta u Zagrebu (Rebus in adversis magnum munimen amici) 6. 2. 1998. i mnoga druga. Prof. Lončarić je dobitnik i dvije nagrade za životno djelo; Hrvatskog saveza Građevinskih inženjera za izvanredne zasluge u promicanju graditeljske struke i doprinose u ostvarenju ciljeva Saveza 2004., te Županijske komore Varaždin za izvanredan dugogodišnji doprinos u razvoju gospodarstva i znanosti 2006. Godine. 2007. godine je prema izboru radio slušatelja županijske postaje Radio Varaždin proglašen za gospodarstvenika godine.

Profesore Lončarić Varaždin je mjesto Vašeg rođenja i najranijeg djetinjstva. Kakva su Vaša sjećanja na to vrijeme i prilike u kojima je živjela Vaša obitelj?

Otac i mati sagradili su kuću u Šterovoj ulici 1929. godine na kućnom broju 12. Ova ulica već je ranije bila formirana, a dobila je ime po zaslužnom glazbeniku Antun Støhru (1847. Gospić – Varaždin 1923.) I moja sestra i ja smo tamo rođeni, ja 1932., a sestra 1930. godine. Otac mi je bio građevinar, visokokvalificirani tesar, a majka domaćica. Moj djed i dva strica radili su također u građevini. U vrijeme mog najranijeg djetinjstva otac mi je radio kod pojedinih građevinarskih poduzetnika, dosta je radio i u Zagrebu. U Varaždinu je radio kod Franje Kovačeca, ovlaštenog tesarskog majstora čija se radiona nalazila u nekadašnjoj Zrinskoj ulici br. 5 (danas je to Nazorova ulica). U dvorištu se nalazila njegova stambena kuća, a do nje i skladište. To je bilo dosta teško zanimanje, ustvari sezonsko zanimanje. Radio je kad je bila sezona, međutim u zimi kad je nastala hladnoća pa sve do proljeća nije radio. U tom razdoblju, između dva velika svjetska rata nije bila takva socijalna struktura platnog režima tako da tijekom zimskog razdoblja nije dobivao nikakva primanja. Situacija se znatno promijenila kad je u ljeti 1940. dobio stalan posao. Saznao je da je tadašnji upravitelj klaonice, gospodin Mikulan dao otkaz pa se odlučio natjecati za taj posao. Tata je krajem 1939. dao molbu za to radno mjesto koje je uspio i dobiti i mi smo doselili na klaonicu prvog kolovoza 1940.

Koja su Vaša sjećanja na školske dane u Varaždinu?

Prvi razred osnovne škole sam završio u Školi Josipa Juraja Strossmayera koja se je nalazila u zgradi nekadašnjeg Pavlinskog marofa, danas je u toj zgradi smješten Državni arhiv u Varaždinu, a upravitelj škole tih je godina bio gospodin Grubić. Po ljetnim praznicima 1940. kad smo odselili na klaonicu potpao sam pod novu školu koja je sagrađena 1933. i nosila je ime Kraljice Marije. Ovu je školu otvarala kraljica Marija, supruga kralja Aleksandra Karađorđevića koja je rođenjem bila rumunjska princeza. Među starijim Varaždincima kola priča, a navodno da u našem Arhivu postoji i zapis njenog govora u kojem je između ostaloga rekla „*Nisam ni znala da je Srbija tako velika*“, što znači da je razmišljala da se nalazi u Srbiji, a ne u Hrvatskoj.

Stara škola bila je smještena u staroj povijesnoj zgradi, a Škola kraljice Marije bila je nova moderna škola. Sjećam se da je bila vrlo lijepo uređena. Dolje, u prizemlju, su bile kupaone i tuševi i svaki tjedan smo se morali okupati. Po hodnicima i foajeima bile su male česme, razredi su bili jako lijepo uređeni, a za razliku od stare škole u kojoj je podvornik ručno zvonio kad je sat počeo i završio, u ovoj novoj je podvornik samo pritisnuo pre-

kidač električnog zvona. Učitelj u prvom razredu bio mi je Julije Kovačić, poznati Varaždinac koji je kasnije, nakon rata bio nastavnik tjelesnog odgoja. Na toj je školi radila i njegova supruga Ema Kovačić. Na Školi kraljice Marije učiteljica mi je bila Katica Milaković, vrlo dobra učiteljica. U razredu nas je bila 25 učenika.

Kada sam krenuo u prvi razred bila su dva prva razreda. Tu je nastava bila ujutro i popodne, jer je bilo svega nekoliko učionica, a i podvornik je stanovao u prizemlju zgrade. Četvrtkom nismo imali nastavu jer je bio sajmeni dan. U Školi kraljice Marije imali smo nastavu samo ujutro. Cijeli drugi razred i pola trećeg smo bili u toj zgradi. A onda je u zgradu škole, početkom 1942., smještena njemačka bolnica. Mi smo dalje polazili nastavu u zgradi Pavlinskog marofa. Ostatak trećeg i četvrti razred sam pohađao nastavu tamo. Dio nastave se održavao i u Zgradi kazališta.

U Varaždinu su tada postojale svega dvije mješovite osnovne škole, a i sestre Uršulinke su imale osnovnu školu za žensku djecu. Još je jedna zanimljiva razlika postojala između zgrada ovih dviju škola. U zgradi Škole kraljice Marije podovi su bili novi drveni, lakirani parketi, a hodnici prevučeni u taraco za razliku od starih podova u zgradi Škole Josipa Jurja Strossmayera. U vrijeme rata hodali smo bosu u školu, a kako se pod u ovoj zgradi bojavao crnim uljem doma smo dolazili s crnim nogama.

U to je vrijeme postojao drugačiji sustav osnovnog školovanja nego danas. Znači poslije četvrtog razreda svi odlični i vrlo dobri đaci su dobili svjedodžbe polaznice s kojom se moglo upisati u srednje škole. Uz ocijene iz svih predmeta, na poleđini je bila naznačena jedna klauzula, *s ovom polaznicom se može upisati u srednju školu*. Oni koji nisu dobili polaznicu nisu mogli nastaviti školovanje na srednjoj školi, gimnaziji ili tadašnjoj građanskoj školi, već su svoje školovanje nastavljali na šegrtskoj školi ukoliko su se uključili u naukovanje u nekom zanatu.

Svoje ste školovanje nastavili u jeku ratnih događanja, kakvi su bili Vaši interesi za nastavak školovanja?

Od srednjih škola u to je vrijeme u Varaždinu postojala Realna gimnazija koja je djelovala u zgradi današnje Prve gimnazije i Franjevačka klasična gimnazija koju su držali Franjevci. Gimnazijsko obrazovanje trajalo je osam godina. Prva dva razreda gimnazije završio sam u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji, bio sam učenik te škole od jeseni 1943. do svibnja 1945. godine. Nastava se u prvom razredu, a bila su dva paralelna razreda, odvijala u zgradi Đačkog doma u sklopu franjevačkog kompleksa, gdje danas dio prostora koristi Državni arhiv u Varaždinu. Nastavnici su uglavnom bili franjevci, rijetko tko je bio vanjski. U Franjevačkom kolegiju, danas zgrada Druge osnovne škole, tih je ratnih godina bila smještena njemačka vojska,

no školske godine 1944./45. nastava se za 2. i 5. razred organizirala na drugom katu sjevernog krila Franjevačkog kolegija gdje su ispražnjene dvije učionice za nastavne potrebe. Od poznatih đaka sjećam se iz tog razdoblja fra Bonaventure Dude. Ja sam polazio prvi, a on osmi razred gimnazije. Učenici ove Gimnazije koji su se odlučili za svećeničko zvanje išli su nakon četvrtog razreda u novicijat, poslije čega su se zaredili i bili su dužni nositi habit.

Zanimljivost koju ističem je da smo mi, đaci franjevačke gimnazije, normalno završili ovu zadnju ratnu školsku godinu 1944./45. za razliku od učenika Realne gimnazije koji su se morali doškolovati u srpnju i kolovožu 1945. nakon završetka rata. Oni su naime tada pohađali nastavu u zgradi kazališta i imali su je svaki drugi dan jer je u zgradi Gimnazije bila smještena vojska, jedno vrijeme domobrani, a jedno vrijeme Nijemci. Kad je osnovana nova država, nakon oslobođenja 8. svibnja 1945., mi smo dobili dvije svjedodžbe, jednu od NDH, a drugu od novonastale države. Iz Izvješća Franjevačke gimnazije s pravom javnosti vidimo da je u prvom razredu bilo 35 učenika. U 3. razred gimnazije, nastankom nove države, normalno smo se svi upisali u Prvu mušku gimnaziju. U to je vrijeme postojala još i Druga ženska gimnazija. Znači gimnazija u to vrijeme nije bila mješovita. Tek kad sam maturirao 1950./51. počeli su upisivati mješovite razrede.

Moram istaknuti da je postojala velika razlika između nas, bivših učenika Franjevačke gimnazije koji smo normalno završili nastavu i učenika Realne gimnazije koji su te zadnje ratne godine nastavu imali svaki drugi dan i bili su dosta raspušteni. I u ponašanju i znanju je bila velika razlika. Mi smo imali puno veća znanja i puno smo se kvalitetnije ponašali. Moram nešto reći za tu Klasičnu gimnaziju, to je bila vrsna škola, predavači su u velikoj mjeri bili franjevci. U drugom razredu zemljopis je predavao Alber Šokčević koji je bio vanjski svećenik, a vanjski je predavač bio profesor Milan Korica, poznati varaždinski profesor matematike. Vjeronauk mi je predavao poznati franjevac o. Paškal Cvekan koji je dugo živio, a kao rezultat njegova djelovanja ističem i rad koji je napisao o djelovanju varaždinskih franjevaca. Jedino je on predavao nauk vjere, drugi nisu svoj predmet povezivali s vjerom. Bilo je knjiga iz kojih smo mogli učiti. Ta je Gimnazija bila jako cijenjena, kasnije na građevini kad sam polagao jedan ispit dobio sam vrlo dobar kad je profesor vidio da sam bio učenik Franjevačke klasične gimnazije u Varaždinu. Mi nismo iz te gimnazije proizašli kao neki posebni vjernici, nego se kao kvaliteta isticala zadovoljavajuća disciplina i red.

Nakon nastave mogli smo svoje aktivnosti prilagoditi policijskom satu, tako se i polnoćka u to ratno vrijeme održavala u 18 sati. Krajem trećeg razreda gimnazije počeo sam se baviti sportom, prvo atletikom, a onda i skijanjem, plivanjem i gimnastikom. Najviše sam uspio u gimnastici. Trener

mi je bio Nikola Merlić, poznati gimnastičar. Tako da sam ja 1950. osvojio 1. mjesto u omladinskoj kategoriji Hrvatske na takmičenju u Zagrebu. I godinu dana ranije, 1949. imao sam dobar rezultat na susretu gradova u Karlovcu. To je valjda bilo po obitelji, jer i moj stric i otac su bili gimnastičari, sokolaši. Nikada nisam posebice volio sportove s loptom. Uz gimnastiku bavio sam se i plivanjem. Plivanjem sam se bavio zato jer sam počeo vrlo rano plivati obzirom da smo živjeli uz Dravu. Tamo je bilo jako lijepih mjesta za kupanje, a već s osam godina sam mogao preplivati rijeku. Drava je tada u području Varaždina imala gornji tok koji je imao veliku brzinu toka i mnogo virova. Međutim, Dravu je bilo vrlo lagano preplivati, samo je trebalo znati kako; nikad ne plivati kontra toka, nego uvijek koso sa smjerom toka vode. Onda je rijeka sama nosila, samo je trebalo znati sjeći valove i doći na drugu stranu.

Veliki ste dio djetinjstva proveli neposredno uz Dravu, kako su Varaždinci u to vrijeme korsitili Dravu?

Na Dravi su bila tri kupališta. Jedno kupalište je bilo tu gdje je i sad, vlasnik je bio Varaždinac Ferdo Štebih. Drugo kupalište je bilo nešto niže prema cestovnom mostu. Varaždin je pred Drugi svjetski rat imao dva mosta kao što ima i danas, samo su tada bili čelični mostovi s tri luka i sa kolnikom dolje. Bili su to prekrasni mostovi. Dva stupa su bila u samoj rijeci, a upornjaci su bili s vanjske strane. Ovo je kupalište bilo između Štebihovog i dravskoga cestovnoga mosta. Tu su bili još poslije rata koliko se sjećam pojedini betonirani dijelovi od temelja gdje su nekad bile kabine. Najčešće sam se kupao na prvom kupalištu, jer je moj najbolji prijatelj iz djetinjstva Mirko Majdak ovdje provodio svoje vrijeme. Njegovi roditelji su držali to kupalište, jer njegova mama je bila rođena Štebih, pa je po ocu naslijedila i kupalište. Mirko Majdak je moj najbolji prijatelj još iz škole, i stanovali smo u susjednim kućama u Šterovoj. Preko Drave je bilo ispod Dopše treće kupalište. Odmah ispod krčme na obali je bio veliki sprud. Tu su bile drvene kabine na betonskim temeljima. To je sve bilo za vrijeme rata devastirano. Drugo kupalište u vrijeme rata više nije postojalo, bilo je likvidirano prije početka rata. Samo su bili vidljivi ostaci. Interesantno kako nije bilo nikakvog bazena, nego je bio umjetni bazen u rijeci Dravi. To je bila jedna metalna konstrukcija s drvenim elementima koja je bila uronjena u vodu. Tu se je moglo normalno kupati, a dobri plivači su plivali i izvan bazena, ali bilo je mnogo utapljanja. Kad se preplivala Drava trebalo se držati kosog plivanja u smjeru toka, jer čim je neko počeo plivati okomito i boriti se s Dravom koja je bila jako brza, te su se mnogi nevješti kupaći utopili.

Varaždin je u to vrijeme živio na Dravi. Imao je skromne ugostiteljske objekte. Na mjestu gdje je danas trgovina Kemoboja nekad je bio ugostitelj-

ski objekt čiji je vlasnik bio gospodin Prepeluh, Slovenac koji je ovdje držao gostionu koji je posluživao i jela. S desne strane, gospodin Mihalić držao je krčmu gdje se je mogao dobiti sendvić, slane ribice iz boce, žemlje i piće. Ovdje se nije mogao dobiti gablec ni kuhano jelo. S međimurske strane je bio Dopša koji je imao restoran s vrtnom terasom, ovdje je bila muzika i cijelu sezonu je bio ples.

Četvrti je ugostiteljski objekt bila drvena barka, na mjestu gdje su danas kajakaši, ali lijepo uređena, koji je držao gospodin Obran, očuh poznatog varaždinskog liječnika dr. Kocipera. Tu su se mogla dobiti domaća jela, domaće kuhane kobasice, sir s vrhnjem i lukom, kuhani buncek. Tu je isto svirala muzika. Svake subote popodne, nedjelje i svaki blagdan sve je bilo puno Varaždinaca. Svi su objekti imali i vrtne terase u dvorištima koje su bile u sezoni pune gostiju. Kćerka gospodina Prepeluha, Vikica bila je udata za Anića, dugogodišnjeg vlasnika ugostiteljskog objekta kod varaždinske male pošte. Njeni roditelji poslije rata su bili optuženi za suradnju s križarima. Tu gdje je Vindija tu je bila velika pilana, Verčko.

Uz obalu Drave bilo je šetalište, a sama je Drava bila zaštićena od erozije. Tu gdje je danas kajak klub bilo je šetalište. Bura, oteretni kanal za vrijeme velikih voda Drave, bila je široka od 8-10 m, išla je negdje točno po sredini između obale Drave i završetka šume, bilo je dosta riba. Na Malim Prelogima bila je spojena s tokom Drave. Zime 1940. i 1941. bile je jako hladno, i Drava se skoro smrznula cijelom dubinom vode. Zbog toga je vojska Kraljevine Jugoslavije u vrijeme kad se počeo led otapati minirala led da bi zaustavile sante leda koje bi ugrozili mostove. Bura je išla preko Međimurske ulice gdje je bio čelični most, uz krčmu Mihalić i tu gdje nova cesta ide prema Bombellesovoj pruzi. Još se sjećam kad je vlak vozio po toj pruzi i vagona koji su bili u vlasništvu obitelj Bombelles iz Vinice. Ta pruga je išla do Opeke, a u Petrijancu se odvajao odvojak u tvornicu žeste. Na nasipu pruge su bile posađene murve. I na cijelom području Malih Preloga su bile murve na kojima su se uzgajale svilene bube, koje su stvarale svilena vlakna za tvornicu svile u Varaždinu.

Što je utjecalo na Vaša razmišljanja da svoju budućnost vidite u građevini?

Moj djeda je bio građevinar, rođen je u Selcima u Primorju. Selčani su se zvali i kirci jer su se u prošlosti bavili prijevozom putnika konjskim zapregama prema Beču, Zagrebu i Slavoniji. Kao mladić, u vrijeme kad je puno ljudi iz primorskog i dalmatinskog kraja otišlo u Ameriku, on je došao u Varaždin. Tu je otvorio tesarski obrt. Njegova tri sina su kod njega izučili tesarski zanat i bavili se graditeljskom djelatnošću. Ja sam s ocem često išao po gradilištima, posebice kada su se radila krovišta. To se je mene

jako dojmilo. Nekad se cijelo krovište postavilo na zemlji, tu su se provjerili svi detalji, a onda se krovište demontiralo i krenulo se postavljati na kuću. Tamo u Šterovoj, moj je otac radio na izgradnji mnogih kuća. I na svojoj kući, a i stric je imao tamo svoju kuću. To su bile kuće sa spavaćom sobom, velikom kuhnjom i izbom. Vodovoda nije bilo, na dvorištu je bio ručni zdenac. Zdenac je bio izrađen od okruglog tisovog trupca s izbušenom rupom u sredini. U toj rupi bila je ugrađena mjedena cijev u kojoj se je nalazio klip s brtvom povezan s polugom za crpljenje vode. Oko drvenog trupca zdenca bila je ugrađena drvena obojena obloga, tako da je zdenac predstavljao vrlo lijepi objekt u dvorištu. Voda iz zdenca bila je vrlo ukusna i izrazito pitka. Drveni trupac s kojim se je crpila voda bio je uronjen na dno iskopanog bunara. Za tadašnje vrijeme, rane 1930-e, to je bio domet tadašnjeg standarda. Sami su propisi tada bili uređeniji, nego u današnje vrijeme, a negdje imam i sačuvane nacрте iz kojih možemo to vidjeti. Nacрте je u to vrijeme za obiteljske kuće mogao raditi građevinski majstor, gdje se na jednom listu papira sve nacرتalo. Otac je morao tražiti građevinsku dozvolu, na teren je izašla komisija koja je određivala gdje može biti bunar, a gdje poljski zahod. Već tada je prema propisima, onaj koji je projektirao morao je i graditi. Kad je kuća bila gotova, onda je izašla Komisija koja je izdavala uporabnu dozvolu.

Ja sam već kao dijete pričao da hoću postati građevinar, gradio sam kuće od drvenih otpadaka. Već na početku gimnazije odlučio sam da idem studirati građevinu, mada je moja mati željela da idem studirati teologiju i da budem svećenik. Moram naglasiti interesantan doživljaj, kad sam završio osmi razred majka me je jako nagovarala, ali sam joj rekao da hoću ići građevinu. U vrijeme kad sam se prijavljivao na fakultet postojao je prijamni ispit, a planom za upis na građevinski odjel Tehničkog fakulteta bilo je predviđeno 50 studenata. Kriteriji za upis bili su rigorozni, tako da nas je od 50 prijavljenih prošlo i upisalo se svega 25. No na prvoj godini nas je bilo više budući da je bilo dosta ponavljača s prethodne godine. Najteži ispit je bila Mehanika. Kad sam upisivao drugu godinu to više nije bio uvjet, tada je trebalo sakupiti 12 bodova za upis na drugu godinu. U to je vrijeme Tehnički fakultet imao različite odjele: građevinski, arhitektonski, strojarsko-brodogradilišni, elektrotehnički, rudarski, kemijsko-tehnološki, geodetski i kulturno tehnički. Svaki je odjel imao svojeg pročelnika. Neke predmete poput matematike slušali smo svi tehnički odjeli zajedno u sali gdje se i danas održavaju sva veća događanja, u koju stane oko 350 ljudi. Tada je u svaki odjel bilo upisano 20-30 studenata. Kada sam došao u 5. semestar ukinuli su smjerove, uveli opći smjer i studij produljili za godinu dana. Znači tada nam je studij trajao 10 semestara, a još dva semestra imali smo do diplome. Kad sam završio studij fakultet se raspao na AGG, Arhitektonsko-građevinski-geodetski fakultet (1956-1962.), da bi kasnije svaki fakultet postao samostalan.

U vrijeme studiranja bilo mi je teško, na drugoj godini studija mogao sam si kupiti na dan bocu mlijeka i polovicu kukuruznog kruha. Sreća je bila što sam imao u Zagrebu jednu kumu, gospođu Tkalčec, koja je bila naša susjeda u Varaždinu. Stanovali smo u zajedničkoj zgradi koja je pripadala gradskoj klaonici. Gospođa Tkalčec bila je udata za mitničara, imali su šestero djece. Mi smo na klaonici imali s dvorišne strane dvosobni stan, a obitelj Tkalčec je s ulične strane imala veliki jednosobni stan. Međusobni odnosi naših obitelji su bili vrlo prisni i prijateljski, gotovo rodbinski, tako da je bilo prisutno četverostruko kumstvo. Na nesreću suprug gđe. Tkalčec je umro od tuberkuloze. U vrijeme mog studija gospođa Tkalčec živjela je u Zagrebu. Znao sam otići navečer k njoj u posjetu i uvijek sam dobio nešto za pojesti. Na početku treće godine dao sam molbu za stipendiju na Sekreterijat za prosvjetu, nauku i kulturu. Zadovoljavao sam uvjete pa sam dobio stipendiju, tako da mi je je treća godina bila lakša, iako je to bila mala stipendija. Nakon treće godine morali smo ići na ljetnu praksu. Otišao sam na gradilište Termoelektrane Konjščina koju je gradilo građevinsko poduzeće Zagorje. Ljetna praksa na ovom gradilištu trajala je dva mjeseca, kroz srpanj i kolovoz. Ovdje sam se pokazao kao vrsni praktikant te sam nakon toga od Građevinskog poduzeća Zagorja dobio stipendiju. To je bila dobra stipendija koja mi je uvelike olakšala završetak fakulteta. Tako sam kao stipendist Zagorja uspio završiti fakultet. Ono što treba posebno naglasiti je činjenica da me je čekao posao. 15. svibnja sam diplomirao, 24. svibnja bila je promocija, 13. lipnja sam počeo raditi, a 28. lipnja 1958. godine sam se oženio.

U Varaždinu GP Zagorje početkom 60.-tih gradi nekoliko objekata, kako je bilo kao mladi inženjer građevine sudjelovati u izgradnji grada?

Kad sam se zaposlio Zagorje je imalo samo jednog diplomiranog inženjera, tehničkog direktora Ferdinanda Kralja iz Dubrave Križovljanske. Kao stipendist GP Zagorja imao sam obavezu da tijekom ljetne prakse radim na gradilištima pa sam na taj način stekao neka predznanja za rad na gradilištu. Kad sam se u ljeti 1958. zaposlio odmah sam dobio gradilište dogradnje dječjeg paviljona Opće bolnice u Varaždinu. Ovdje se radilo o dogradnji kata na postojećoj prizemnoj zgradi zarazne bolnice. To je bilo odmah na početku mog rada u Zagorju. Već u ranu jesen postao sam rukovoditelj gradilišta stambenih zgrada u Vrazovoj ulici, tri velika bloka zgrada. Nakon toga sam radio na još dosta gradilišta. Bio sam rukovoditelj gradilišta vodotoranja koji je tada bio najviša zgrada u Varaždinu, 12-katnica. Na vrhu je imala dva rezervoara s 500 kubičnih metara vode. Vodotoranj je u prvo vrijeme služio za opsrbu vodom centra grada, jer periferija još tada nije bila priključena na gradski vodovod. Radovi na izgradnji vodotoranja

počeli su 1960. Arhitekt je bio Deleonardo, a statičar je bio Špringer. Varaždin je tada imao vrlo visoke podzemne vode koje su predstavljale problem kod gradnje temelja. Projektom je temeljenje bilo predviđeno na trakastim temeljima i bitumenskom hidroizolacijom kao da nema podzemne vode. Temeljem obaveze izvođača radova da prije izvedbe uputi investitoru primjedbe na rješenje projektne dokumentacije i načina izvedbe dao sam primjedbu. Predložio sam izvedbu temeljenja na armirano betonskoj ploči, jer se očekivalo diferencijalno slijeganje zbog slučaja kada će jedan rezervar na vrhu zgrade biti prazan, a drugi pun. Kod takvog stanja opterećenja projektirani rakasti temelji bi se deformirali. Zbog prisutne podzemne vode predložio sam izvedbu podložnog betona debljine 110 cm u podzemnoj vodi metodom kontraktor – ugradbom betona u vodi pomoću metalnog lijevka uz istovremeno crpljenje i snižavanje podzemne vode. Na taj način je gornji dio podložnog betona bio iznad vode i na njemu se izvela temeljna armirano betonska ploča debljine 80 cm. Gradnja je počela 1960. u jesen kada smo započeli s iskopom i do kraja 1961. je bila gotova. Imala je 14 etaža s 12 katova. Posebno je interesantan bio rezervar, on je imao zidove 20 cm debljine koji nisu smjeli propuštati vodu, a 5 metara je bila visina vode u rezervoarima.

Izgradnja zgrade vodotornja izazvala je oprečna mišljenja u gradu. No, danas možemo zaključiti da je ta izgradnja bila nepotrebna. Sama vizura Kapucinskog trga kao jednog od središnjih varaždinskih trgova bila je uništena 60-tih godina izgradnjom vodotornja i zgrade Croatia osiguranja koju sam također vodio, te nešto kasnije Autobusnog kolodvora i robne kuće VAMA. Još sam bio rukovoditelj gradnje dviju zgrada u Varteksu, pripreme tkaone i nove konfekcije.

Na kojim gradilištima je radilo GP Zagorje izvan Varaždina?

Radilo se većinom u Varaždinu, a veliko gradilište bilo je u Termoelektrana Konjščina. Imali su i stanogradnju u Jastrebarskom. U to je vrijeme postojala središnja raspodjela poslova te je ministarstvo graditeljstva raspoređivala poslove. Tako je GP Zagorje tada radilo i u Koprivnici gdje je gradilo prvu tvornicu marmalede. Dva dana nakon potresa bio sam u Skopju, uključen u jednu komisiju za pregled objekata i za izradu plana sanacije. Bili smo kao srednja hrvatska operativa uključeni i u popravak, sanaciju objekata. Cijelu smo 1965. i dio 1966. godine bili tamo. Neke smo objekte srušili, pa ponovno gradili, a neke popravili. Tamo su nepostojeći propisi za trusna područja bili uzrok tome što je Skopje bilo 80% srušeno. Tek nakon tog potresa je Hrvatska dobila propise o građenju na trusnim područjima.

Širenjem GP Zagorja osnovali smo pogon u Zagrebu i betonski pogon u Varaždinskim Toplicama, a tada je ubrzo osnovan i Tehnobeton. Počeli smo se baviti prenapregnutim betonom i montažnim konstrukcijama. Zagorje je imalo jednog vrlo dobrog direktora, još prije nego sam se ja zaposlio, to je bio pokojni Ignac Kolman. On je bio građevinski tehničar, ali je bio vrlo savjestan čovjek i dobro je vodio Zagorje s onim brojem zaposlenih. Kako je poduzeće počelo rasti, on je dao ostavku na mjestu direktora, a na to je mjesto došao pokojni Zvonimir Šams (dipl. ekonom.). Čovjek koji je cijenio suradnike i imao je povjerenja u njih što je omogućilo razvoj poduzeća. Osnovali smo projektni biro i GP Zagorje se tom razdoblju znatno razvilo. Na kraju 1965. počelo je graditi u Njemačkoj, u Kölnu, na izgradnji 100 bungalova u tzv. Sjevernom krugu. Mene je direktor poslao na to gradilište kada se je naselje dovršavalo i trebalo je napraviti tehnički pregled. Tako da sam već u jesen 1966. otišao tamo. A onda sam u ožujku 1967. zajedno s obitelji odselio u Köln. Bio sam tamo 5 godina, odnosno 3 godine u Kölnu i 2 godine u Münchenu.

Profesore Lončarić, kako je GP Zagorje preko svojih firma-kćeri Intebau i Tradimpex organiziralo poslove u Kölnu i Münchenu?

Zagorje se je uz pomoć zagrebačke firme INTERPLET za vanjsku trgovinu uključilo u građevinsku izgradnju u Njemačkoj. Na proljeće 1967. sam zamoljen da budem tehnički rukovoditelj firme Interbau. Tada je već bilo više gradilišta. Gradila se jedna dvanaesterokatnica kod kölnskog aerodroma, južni krug bungalova, počela su se ugovarati neka gradilišta u Münchenu te stambeno naselje kod Frankfurta. Kad sam došao ugovorili smo i dvije zgrade u Bonn Boilu. Zanimljiva je priča oko izgradnje osmerokatnice u Bonn Boilu. Široki iskop smo počeli raditi početkom rujna i prema planu do Božića te godine trebali smo sagraditi osmerokatnicu s 4 stubišta i 4 dilatacije što nadzorni inženjer i investitor nisu vjerovali. Već su tvrdili da to neće biti ni za godinu dana. Maksimalno sam industrijalizirao građenje, sve stupove sam pretvorio u montažne. Izmislio sam prostornu konstrukciju za podupiranje stropnih ploča, napravio sam taktni sustav građenja. Objekt sam podijelio na 8 etaža, i svaku etažu na 4 dijela čime smo maksimalno skratili vrijeme gradnje. O tome sam kasnije pisao i predavao na fakultetu. Nakon toga smo u Bielefeldu otvorili gradilište zgrade s 220 stanova, trgovačkim centrom, poslovnim lokalima i podzemnim garažama. O toj izgradnji pisale su njemačke novine ističući da smo dnevno napravili 5 stanova.

Iz Njemačke sam otišao krajem 1972., a već slijedeće godine nastali su problemi s firmom u Njemačkoj. Obzirom da smo mi bili strana firma, iako

je bila osnovana i registrirana po njemačkim zakonima te upisana u njihovu privrednu komoru, morala je imati garanciju neke jake banke iz Hrvatske. To je bila bivša Kreditna banka Zagreb. Dolaskom Vlade Bogateca za generalnog direktora nastale su poteškoće jer je na kraju 1973. povučena garancija te je istovremeno firma otišla u stečaj. Stečajem firme u Njemačkoj nastali su veliki problemi i za samo GP Zagorje. U vrijeme kad sam se vratio iz Njemačke u poduzeće su stigle 4 visoke toranjske dizalice i velika količina velikomontažne oplata. Tu je isto bio svojevrsni prihod matičnoj kući. Propast firme u Njemačkoj prouzročila je potrebu sanacije GP Zagorje. Došlo je do velikih promjena u upravi, generalni direktor je smjenjen, a s njim i financijski direktor te financijski stručnjaci. Tada sam imenovan vršiteljem dužnosti generalnog direktora na godinu dana. Napravio sam sanacijski program, dogovorio sanacijske kredite i nakon godinu dana povukao se na posao tehničkog direktora. Novi je direktor u godinu dana povećao gubitak za oko milijardu dinara zbog čega je bio smijenjen. Na molbu zaposlenika primio sam se opet toga posla i nastavio sanaciju GP Zagorja. Sve sanacijske kredite smo otplatili, završili stečajne postupke u Njemačkoj, namirili dobavljače, te isplaćivali redovito sve osobne dohotke. U tom je razdoblju bilo važno osigurati poslove za radnike. Kada sam se zaposlio poduzeće je imalo oko 250-300 zaposlenika, kada sam postao generalni direktor bilo je zaposleno 2000 radnika, a kada sam odlazio iz poduzeća bilo je 4500 zaposlenika.

Uz posao u GP Zagorju bili ste i društveno aktivni - jedan ste od osnivača Društva građevinskih inženjera i tehničara Županije Varaždinske. Kako je došlo do osnivanja ovog Društva?

Kolega Rudolf Ranteš i ja smo bili inicijatori osnivanja Društva 1959. godine. Obojica smo radili u Zagorju i tako smo jednog dana krajem 1958. razgovarali kako Zagreb ima takvo Društvo, pa da bi bilo dobro da i mi u Varaždinu osnujemo Društvo. I onda smo osnovali jedan inicijalni odbor od 11 članova, i u u proljeće 1959. osnovali Društvo koje je u početku bila podružnica zagrebačkog Saveza, ali nedugo nakon toga smo postali samostalno društvo. Ja sam bio predsjednik Društva u 3 mandata, a dugo sam bio i tajnik Društva. Jedino kada sam bio u Njemačkoj nisam aktivno sudjelovao u radu Društva, ali i tada sam bio njegov član, tako da sam bio neprestano prisutan. Mene je jako veselio angažman oko Društva, iako je tražio mnogo vremena i truda. Posebno sam bio angažiran na predavanjima Društva, u Varaždinu i Čakovcu, te na programu doživotnog obrazovanja. Za svoj trud sam dobio i priznanje, Društvo me je imenovalo počasnim predsjednikom do smrti, a za 50. obljetnicu sam dobio zlatnu plaketu kao počasni član Društva.

Prof. Lončariću, bili ste gradonačelnik, odnosno predsjednik općine Varaždin, u jednogodišnjem mandatu. Možete nam ukratko navesti koji su bili glavni problemi i zadaci s kojima ste se suočili u vrijeme svog mandata?

Dakle, ja sam od 20.04.1982. do 20.04.1983. godine bio predsjednik općine Varaždin. Ovi mandati su se nazivali „listopadnima“, jer se smatralo da su pojedinci predugo obnašali položaj predsjednika općina, te da su iskorištavali tu poziciju. 1982. godina je bila prva godina da je svatko imao samo jednogodišnji mandat. I iako je to bio kratki period, ja sam zdušno primio tu dužnost i mislim da sam nešto i učinio u tom kratkom razdoblju. Tada je bilo nekoliko, možemo reći i tehničkih zadataka, koje je trebalo riješiti za ovaj grad. Jedan je bio povezan sa početkom izgradnje hidrocentrale Čakovec. Grad Čakovec je tada želio da hidrorenta koju plaća elektroprivreda za objekte hidroelektrane ide u potpunosti njima. Suprotstavio sam se tom stajalištu i zauzeo stav da Čakovec ne može jedini uživati ovu rentu, nego da se općine Varaždin, Čakovec i Ludbreg moraju dogovoriti oko ovog pitanja. Tako je osnovano povjerenstvo sastavljeno od 3 člana, po jednog za svaku općinu, a ja sam kao predstavnik općine Varaždin, koja je bila najveća općina, bio predsjednik tog povjerenstva. Tehnički kriteriji na kojima sam inzistirao i koji su prihvaćeni su bili sljedeći: 1) površina zemljišta koja je obuhvaćena građevinama HE (jezero, brana, dovodni i odvodni kanal); 2) visina vodnog pada od početka dovodnog kanala pa do kraja odvodnog kanala iz jezera, koje je ustvari bilo Varaždinsko jezero, jer se nalazilo uz sam Varaždin, iako je bilo i prijedloga da se ono zove Čakovečko jezero, a bilo je 14 km udaljeno od Čakovca; 3) vlasništvo zemljišta. Međutim, kako je Varaždin tada, a i danas, u vlasništvu dosta zemljišta preko Drave, Varaždin je na kraju dobio 72% hidrorente, 16% je dobio Ludbreg, a razliku Čakovec. Dakle, to je isto bio jedan uspjeh, s razloga da su to sredstva koja se još danas mjesečno doznaju od HEP-a, i idu za različite potrebe razvoja grada.

Druga stvar s kojom sam se bavio su bili problemi koje su imali stanovnici Žabnika kod Štefanca. Obzirom da je naselje smješteno dosta nisko u odnosu na ostalu visinu terena, a kako se iza naselja nalazi jezero tako da je voda kao negativni bunar dolazila u niže dijelove zgrada, svi podrumi su im bili poplavljeni. Mi smo uspjeli dogovoriti sa Hrvatskim vodama da naprave projekt i projektiraju tzv. negativne bunare i drenažne kanale kojima se voda odvodila u Plitvicu i Bednju. Time smo riješili njihov problem s podzemnim vodama. Ista situacija je bila i u Virje Otoku, koje je tada također potpadalo pod općinu Varaždin koja se tada protezala sve do granice sa Slovenijom. I tamo smo na isti način, na račun Hrvatskih voda, riješili njihov problem.

Još jedno pitanje koje smo riješili u vrijeme mog mandata je bilo pitanje viška prihoda koje je općina Varaždin svaki mjesec vraćala Zagrebu, odnosno u republički proračun. Mene je na ovo upozorio tadašnji rukovoditelj financija grada Varaždina, pokojni Šinko, koji je prije bio direktor Varaždinske banke. Kao jedino rješenje na koji način bi mogli tražiti povrat ovog novca on je spomenuo naknadu šteta od elementarne nepogode. A obzirom kako je 1980. Varaždin pogodio potres čiji epicentar je bio u Kelemenu, smatrao sam kako bi mogli tražiti naknadu štete nastalih od ovog potresa. Međutim, povjerenstvo koje je procjenjivalo štete je utvrdilo njihov iznos ispod postotka na temelju kojeg bi imali tražiti povrat tih novčanih sredstva. Tada sam otišao na razgovor ondašnjem ministru graditeljstva, inženjeru Danijelu Režeku, i razložio mu ovaj problem. On je također zauzeo stav da je pitanje naknade ovih šteta još uvijek aktualno, te odlučio da se imenuje novo povjerenstvo koje će napraviti realni snimak stvarnih šteta koje su uistinu bile značajne. Naime, na dosta zgrada su nastale pukotine, a posebno su starije zgrade koje nisu bile od armiranog betona bile oštećene, npr. palača Patačić, Gimnazija, ali i Stari grad. Novo povjerenstvo je napravilo izvješće potkrijepljeno sa stvarnim dokazima i fotografijama, a njihov proračun je daleko prekoračio taj minimalan postotak, tako da nismo više morali vraćati te novce u republički proračun, a čak su nam iz njega vratili sve ono što smo uplatili od početka. I tako smo dobili značajna sredstva kojima smo između ostaloga obnovili dvorac Šaulovec koji je u to vrijeme bio društveno vlasništvo.

Konačno, jedna od stvari kojima smo se bavili kada sam bio predsjednik općine je bio razvoj varaždinskog aerodroma. Ovdje je bilo možda i malo patriotizma, a posebno važna uloga u njegovom razvoju pripada tadašnjem rukovoditelju aerodroma Milanu Šimeku, mojem kolegi iz Gimnazije. On je bio strahovito zaljubljen u taj aerodrom i stvarno je htio nešto iz njega napraviti, tako da sam na njegovo veliko inzistiranje napravio kontakt sa generalom Antunom Tusom koji je bio rukovoditelj zrakoplovstva JNA u Beogradu. General Tus je sazvao jedno veliko povjerenstvo koje je održano u Varaždinu u Gradskoj vijećnici, a prethodno je napravljena jedna velika analiza mogućnosti i dometa tog aerodroma, kakav bi trebao biti taj aerodrom, čemu bi služio itd. Tada je donesena odluka da bi to bio aerodrom kategorije 2C, jer je imao mogućnost izgradnje piste do pruge Varaždin-Koprivnica. Tako smo donijeli odluku o izgradnji varaždinskog aerodroma. No, za samu njegovu izgradnju je bila važna i snalažljivost pokojnog Šimeka. Tako na primjer, kada se gradila aerodromska pista, a tada sam bio generalni direktor Zagorja, nazvao me je i zamolio ako bi mogli pokloniti jedan kamion drenáže, jer su napravili široki iskop za novu pistu. Osim Zagorja, pitali su i druge tvrtke za drenážu, od Ceste, Vodogradnje, Hrvat-

skih voda itd. Uglavnom, ja sam to odobrio no umjesto jednog kamiona, u šljunčaru je došlo 100 kamiona, ali mi smo im svejedno pomogli.

Što možete reći o obnovi centra grada koja započinje u drugoj polovici 1970-ih, a tijekom 1980-ih se ova aktivnost intenzivno nastavlja, posebno sa obnovom Staroga grada?

Aktivnosti na obnovi gradske jezgre počele su kada se pripremala 800-ta obljetnica prvog spomena grada Varaždina 1981. godine. Pripreme za ovu obljetnicu su počele znatno ranije, već tamo 1975. je počela aktivnost oko uređenje gradske jezgre, a naročito su otprilike tri godine prije samog obilježavanja bile velike aktivnosti. Tada se je uredilo korzo, palače Sermage i Patačić itd., tako da je grad dočekao svoju obljetnicu u novom svjetlu. Kada se obilježavala ova obljetnica, bio sam generalni direktor Zagorja, i mi smo kao velika graditeljska tvrtka bili uključeni i sufinancirali s dijelom sredstava ovu obljetnicu, kao i druge tvrtke u Varaždinu. Osim toga, mi smo svi bili zaduženi za posebne programe. Zagorje je tako organiziralo poseban program koji je trajao tjedan dana. U Varaždinu je po prvi puta organiziran međunarodni simpozij o Organizaciji građenja, koji se nakon toga održavao svake tri godine, sve do danas. Osim toga, u Varaždinu su održane u povodu obljetnice skupština Saveza građevinskih inženjera Jugoslavije i Saveza građevinskih inženjera Hrvatske. Uz to, te godine je u Varaždin održano puno kulturnih manifestacija, dok političkih gotovo da nije niti bilo. Poseban značaj se dao Baroknim večerima, prof. Klima je održao jedan koncert, Jurica Murai također. Konačno, te godine je održan veliki znanstveni skup pod pokroviteljstvom HAZU na kojemu sam i sudjelovao, naime imao sam zajednički referat s pokojnom Ivy Lentić-Kuglič o graditeljstvu u Varaždinu. Rezultat ovog znanstvenog skupa je bio ne samo veliki zbornik radova, nego je s njime krenula i organizacija Zavoda za znanstveni rad HAZU u Varaždinu u kojemu sam bio član savjeta u početnoj fazi njegova djelovanja. Varaždin je tako bio jedan od prvih gradova koji je dobio ovakav zavod i koji je isto jedan biser kojega treba čuvati. Za njegovo osnivanje posebne zasluge nosi akademik Andre Mohorovičić, prvi voditelj Zavoda. Akademik Mohorovičić je bio prekrasan orator, tako da ga je bilo divno slušati, a posebno je volio ovaj grad. Znam da je jednom došao na sjednicu, pa je rekao – već mi u Zagrebu u Akademiji prigovaraju da sam uopće zaboravio na Zagreb, i da sam stalno u Varaždinu.

Vezano za obljetnicu i ove aktivnosti, posebno moram spomenuti jednog vrlo uglednog građanina našega grada koji je bio osam godina gradonačelnik – Ćiru Grabravca. Obzirom da sam ga naslijedio na dužnosti predsjednika općine, osobno znam koliko puno je on dao za Varaždin. Grabravec je imao puno smisla i srca za ovaj grad, i jako mnogo je učinio

na njegovom komunalnom opremanju, a posebnu je brigu vodio o njegovim kulturnim dobrima i posebno zaštititi kulturnih spomenika. On je bio zaslužan što je na čelo Gradskog muzeja došla Jasna Tomičić, koja je bila veliki stručnjak i koja je također puno napravila za Varaždin, posebno za obnovu Starog grada. Njegova obnova je bila veliki zahvat za koji mi je posebno drago, jer sam bio veliki pobornik da se Stari grad uredi, posebno jer je bio statički narušen, zidovi su popucali na mnogim mjestima, a bilo je i velikih problema sa vlagom. Osim toga u to vrijeme su u dijelu Staroga grada živjeli neki stanari, koje smo iselili i zauzvrat im dali stanove. Tako samo dobili da je Stari grad postao jedan prekrasan muzej, koji rijetko koji grad ima. Inače, financiranje njegove obnove je dijelom išlo i iz samodoprinosu, koji je u to vrijeme bio jedan zgodan način financiranja pojedinih objekata javne namjene. Sa samodoprinosa je u Varaždinu i izgrađeno dosta objekata, naročito zdravstvene namjene poput interne, ginekologije, ali i škola, dvorana itd.

Konačno, a vezano za ovo pitanje obnove gradske jezgre, želio bi spomenuti da je za vrijeme kada sam bio predsjednik općine donešen i urbanistički plan varaždinske jezgre. On je već bio u izradi kada sam ja postao predsjednik općine, a prihvaćen je na kraju mog mandata na Predsjedništvu općine i na Skupštini općine. Jer tada je općina imala tri vijeća: vijeće udruženog rada, vijeće mjesne zajednice i društveno-političko vijeće. I na sva tri vijeća, i na zajedničkom vijeću je bio donešen urbanistički plan povijesne jezgre koji još i danas vrijedi. Njime nije obuhvaćena samo uska jezgra, već i rubovi jezgre, s Preradovićevom, Vrazovom i Nazorovom ulicom. Dakle, njime je obuhvaćena cijela gradska jezgra, a sam plan je dosta rigorozan. Njime se nije dozvoljavalo nikakovo zadiranje s novim objektima ili arhitekturama u gradsku jezgru, a za svaki objekt se morala prethodno ishoditi konzervatorska dozvola i suglasnost da se može nešto urediti, dograditi ili rekonstruirati, tako da je njime centar grada zaista zaštićen. Međutim, moram napomenuti da se danas čine greške u povijesnoj jezgri u Varaždinu i to dogradnjom zgrade Prve gimnazije koja svojim oblikom nikako ne spada u jezgru i time minimalizira prekrasno zdanje stare Gimnazije.

Vi ste bili na čelu u današnjim razmjerima izuzetno velike općine. Kako gledate na današnju upravno-teritorijalnu podjelu Hrvatske i na rasprave koje se vode u javnosti glede potrebe reforme sustava lokalne uprave i samouprave, posebno glede ukidanja malih općina i gradova?

O tome sam puno razmišljao. Općina Varaždin kojoj sam bio na čelu je bila prevelika općina. Financijski gledano, novčana sredstva su se koncentrirala u Varaždinu tako da su se naselja, koja su prije bila veće općine, prestala razvijati i možemo reći da su propadala, iako su se tu i tamo gradili

neki objekti, škole, stambeni objekti itd. Po mojem mišljenju sustav lokalne uprave je bolje funkcionirao prije nego su nastale te velike općine, jer prije je varaždinski kraj imao uz općinu Varaždin i općine Vinicu, Ludbreg, Novi Marof, Ivanec, Vidovec, dakle pojedini bogatiji dijelovi regije su bili općine. No, smatram kako niti ovo seciranje do najmanjih općina nije dobro, jer ipak su njihovi troškovi, ako pogledate ove male općine, npr. Beretincec i slične, preveliki. Jer svaka ta općina ima načelnika, financijsku službu, tajnika. Recimo baš Beretincec ima 7 službenika, a nekada je općina Martijanec, za vrijeme Karađorđevićeve Jugoslavije, imala tri zaposlena – pandura, bilježnika koji je bio načelnik općine i čistača. Dakle, danas je svaka općina napravila veću administraciju i sigurno je njihovo financiranje puno skuplje tako da one jedva preživljavaju, te su bez dovoljnih prihoda ovisne o donacijama iz državnog proračuna. Primjera takvih općina u Varaždinskoj županiji ima više, tako da smatram kako bi trebalo napraviti rekonstrukciju komunalnog uređenja. Iako ako sada gledate onu drugu stranu koja je pozitivna, mnoge općine, ne baš sve, ali većina su se dobro razvile, napravile program razvoja i uredile svoje mjesto. Gledajte na primjer Sračinec i Petrijanec. Stoga je po mojem mišljenju neka sredina između ovog sitnog rasparceliranja i onih velikih općina neko optimalno rješenje. Iako je sada tu rekonstrukciju teško napraviti.

Nakon što Vam je završio mandat predsjednika općine, karijeru ste nastavili kao profesor na Sveučilištu u Zagrebu. Što je doprinijelo Vašoj odluci i kako ste se uopće odlučili da započnete akademsku karijeru?

Uvijek sam imao želju otići na fakultet. Kada sam se vratio iz Njemačke početkom 1970-ih, započeo sam suradnju sa Višom geotehničkom školom Varaždin kao predavač iz predmeta Građevinarstvo. 1976. sam napisao i prvu knjigu, Građevinarstvo, upravo za moj predmet. Od 1977. sam predavao i na Građevinskom studiju u Varaždinu. Tako da sam 1983. odlučio nastaviti akademsku karijeru na Građevinskom institutu – Fakultetu građevinskih znanosti na Sveučilištu u Zagrebu. Obzirom kako sam imao dosta objavljenih radova, odmah sam izabran za stručnog savjetnika, a tada sam već bio i pri kraju s magisterijem koji sam završio 1984. U magistarskom radu sam se bavio temom optimalizacije nosivih sustava objekata za uzgoj stoke, a u samom radu sam optimalizirao jednu staju za tov junadi. Po tom mojem projektu se je izgradilo i nekoliko farmi. Tako je Podravka u Hlebinama izgradila jednu farmu s 12 staja, Varaždinka u Svibovcu, nadalje izgrađena je jedna farma u Križovljanu koja je sada prazna, u Karlovcu, kod Bjelovara, i čini mi se jedna farma u Istri. Odmah nakon magisterija dao sam zahtjev za temu za doktorat na Građevinskom fakultetu u Zagrebu. Tema je bila Optimalizacija postupaka građenja privrednih objekata, u

neku ruku optimalizacija postupaka građenja, a prijavio sam i jedan znanstveni projekt temeljem kojeg sam se onda natjecao da preko austrijske ambasade dođem u kontakt sa Tehničkim univerzitetom u Grazu na kojemu sam na kraju i napravio doktorat, pod mentorstvom prof. Rauberera. Inače, njihov doktorski studij je bio drugačije organiziran nego kod nas, i mogu reći da je bio rigorozniji od našeg doktorskog studija.

Uz karijeru akademskog profesora, vi ste obnašali i niz istaknutih dužnosti na Sveučilištu u Zagrebu od 1986. pa sve do odlaska u mirovinu 2004. Kako je uopće došlo do Vašeg angažmana na Sveučilištu?

1980-ih su jugoslavenska sveučilišta, pa tako i Sveučilište u Zagrebu bila organizirana na način da su imala Skupštinu i tri vijeća skupštine: vijeće nastavnika, vijeće studenata i vijeće zajednica općina. Znači svaka zajednica općina u Hrvatskoj je imala jednog vijećnika, i svaki fakultet je imao jednog studenta i nastavnika kao vijećnika. 1986. zajednica općina Varaždin je imenovala mene za njihova predstavnika i tako sam ušao u Skupštinu sveučilišta u Zagrebu. Međutim, obzirom da sam ušao u Skupštinu na sredini mandata, već 1988. su se održavali novi izbori. No tada je Sveučilište tražilo od Građevinskog fakulteta da imenuje jednog nastavnika koji će moći biti zadužen za stanogradnju na nivou Sveučilišta. I tako je na tim izborima Građevinski fakultet predložio mene za svojeg vijećnika i to na mjesto koje je bilo predviđeno za potpredsjednika Sveučilišta. Tako sam u neku ruku ušao i u upravu Sveučilišta. Na ovoj poziciji sam ostao sve do 1990., kada me je ponovno predlagalo, sada više od 10 fakulteta i nominiralo za potpredsjednika Skupštine i Sveučilišta. Tako sam ja 1990. jedini iz stare uprave ušao u novu upravu Sveučilišta. No kada je 1992. tadašnji predsjednik Skupštine prof. Jure Radić otišao za predstojnika ureda predsjednika Tuđmana, njegovo mjesto je ostalo prazno, te je skupština Sveučilišta imenovala mene za predsjednika Sveučilišta. Kao predsjednik Sveučilišta bio sam zadužen za poslovanje Sveučilište, a rektor je bio odgovoran za akademski dio. 1994. godine je donesen novi zakon o visokim učilištima, kojim je promijenjena organizacija i upravljanje Sveučilištom. Tim novim zakonom je ukinuta Skupština, pa time i predsjednik, potpredsjednik te predsjedništvo skupštine, a formiran je Senat na čijem čelu se nalazi rektor, koji istovremeno rukovodi kolegijem Sveučilišta koje su činili prorektori za poslovanje, znanost, nastavu, te za umjetničke akademije i tajnik Sveučilišta.

Ovim zakonom je dakle prestala postojati moja funkcija predsjednika Sveučilišta. Tada sam se namjeravao posvetiti samo poslu na fakultetu na kojemu sam imao dosta veliku satnicu, jer sam predavao dva dvosemestralna kolegija na dodiplomskom studiju i tri do četiri predmeta na poslijedi-

plomskom studiju. Međutim, tada je rektor bio prof. Marijan Šunjić koji je isto kao i ja izabran 1992. godine, i koji je želio da ostanem na Sveučilištu kao njegov pomoćnik za investicije, a kasnije je to bilo promijenjeno u naziv prorektora za investicije – pozicije koja i danas postoji na Sveučilištu. Ovo je dosta značajno mjesto, jer sam bio zadužen za sve investicije, ne samo na razini Sveučilišta, nego i na razini svih fakulteta. I iako su svi fakulteti imali u upravama po jednog čovjeka koji je bio zadužen za investicije, ta osoba je surađivala sa mnom jer su uglavnom sve investicije išle preko Sveučilišta. Uz to sam bio zadužen i za vođenje brige o ukupnoj materijalnoj imovini Sveučilišta, prije svega o nekretninama, dakle zemljištu i zgradama, dok za pokretnine nisam bio zadužen. Osim što sam se bavio sa svim izgradnjama koje su se događale po pojedinim fakultetima i akademijama te vodio brigu o osiguranju sredstava za te investicije, skrbio sam i o imovini Sveučilišta, a ujedno i o imovini fakulteta. Kada sam preuzeo ovu dužnost Sveučilište nije imalo sređeni popis imovine – niti po fakultetima, a niti samo Sveučilište. Zato smo mi krenuli u sređivanje ovog popisa imovine Sveučilišta i njegovih sastavnica, i kada sam odlazio u mirovinu Sveučilište, fakulteti i akademije su imale sređenu dokumentaciju – registar sa preslicima svih imovinskih vrijednosti. Vrlo je interesantno da je Sveučilište kao krovna organizacija imalo ne samo svoju imovinu, nego je dobivalo, otkad je osnovano, različite donacije, na primjer pojedine obitelji koje nisu imale nasljednike su ostavljale svoju imovinu Sveučilištu. Mi smo pronašli značajnu imovinu koja je u katastarskim knjigama bila zapisana kao darovanje Sveučilištu ili pojedinim fakultetima, a da o tome nitko nije ništa znao.

Moram još reći da smo mi zadnjih 4 godine mojega mandata dobili jedan veliki kredit koji je bio namijenjen za cijelo sveučilište. Moj resor i ja osobno smo radili na raspodjeli sredstava po fakultetima i mogu reći da je to bio najveći uspjeh mojeg rada na Sveučilištu, jer sam uspio, iako to nisu bila neka enormna sredstva, njih tako raspodijeliti da su na kraju svi bili zadovoljni. Ovim kreditom smo završili pojedine investicije koje su već bile započete, ali smo uključili i pojedine fakultete koji su imali nasušne potrebe u nekim stvarima. Recimo sjećam se jednog detalja – Stomatološki fakultet je imao vrlo staru opremu tako da su oni dobili najmoderniju opremu, između ostalog i 20 novih stolaca. Dakle, ova sredstva su se koristila za investicije u nekretnine i opremu. Ovim sredstvima se je financirala i izgradnja knjižnice Filozofskog fakulteta, studentski dom u Varaždinu je dobio određena sredstva, uređena je zgrada Sveučilišta itd. Morate pri tom imati na umu da su ove investicije bile značajne, jer se za vrijeme Jugoslavije o tome nije vodila posebna briga.

Moramo Vas pitati, obzirom da ste bili u upravi Sveučilišta 16 godina, a danas je ovo opet aktualna tema, na koji način Vi gledate na pitanje reforme Sveučilišta? Koliko se je o tome raspravljalo kada ste bili na Sveučilištu i na koji način se je o ovoj temi promišljalo?

O tome se je jako puno razgovaralo, međutim ni do danas Sveučilište nije reformirano. Osnovno je bilo to, a što je notorna činjenica, da je Zagrebačko sveučilište preveliko sveučilište u usporedbi sa sveučilištima u Europi, a da se pri tome ne uspoređujemo s nekim slabije razvijenim područjima. Svi su se čudili tome koliko je ono veliko, jer su mnoga sveučilišta u Austriji, Njemačkoj, Francuskoj, skandinavskim zemljama itd. nekako više organizirana po specijalizaciji. Sudjelovao sam u izradi jednog dokumenta, Razvoj Sveučilišta u Zagrebu do 2020. godine, koji je predviđao podjelu Sveučilište po srodnim cjelinama. Tako se razmišljalo o osnivanju posebnog Medicinskog sveučilišta koje bi uključivalo Medicinski, Stomatološki, Farmaceutski i Veterinarski fakultet, a možda čak i Prehrambeno-biološki fakultet, za koji se smatralo da više pripada među tehničke fakultete, s time da bi se u tom slučaju biologija integrirala u Medicinsko sveučilište. Filozofski fakultet je sam po sebi Sveučilište. Nadalje, mislilo se sve akademije objediniti u jednom sveučilištu. Isto se je mislilo napraviti s tehničkim fakultetima. Uz to, predviđalo se da bi se uspostavila jedna krovna organizacija znanstveno-nastavne zajednice Zagreb na čelu koje bi bio jedan predsjednik-ректор. Ovo je bio jedan model o kojemu se je raspravljalo, a ja sam bio voditelj radne grupe koja je radila projekt prostornog razvoja Sveučilišta – dakle zgrada, nekretnina, laboratorija itd. Želio bi reći da se u tom okviru razgovaralo i o osnivanju posebnog Varaždinskog sveučilišta, jer je tada u Varaždinu uz FOI postojao Geotehnički fakultet, poseban studij Tekstilno-tehnološkog fakulteta, a razmišljalo se i bili smo vrlo blizu osnivanju Muzičke akademije. Uz to nazirale su se još neke druge mogućnosti.

Koje je Vaše mišljenje, zašto ovako predložena reforma Sveučilišta nije uspjela?

Jedan od glavnih razloga zbog čega do reforme nije došlo jest što su fakulteti samostalne jedinice. Svaki fakultet odlučuje samostalno o nizu pitanja, a posebno o financijskim, tako da su fakulteti željeli očuvati takvu svoju samostalnu poziciju. Jer reformom je bilo predviđeno da se Zagrebačko sveučilište razjedini na manja sveučilišta, a pri tom da fakulteti unutar tih manjih sveučilišta izgube svoju samostalnost, jer bi ove funkcije koje danas imaju u svojoj nadležnosti bile integrirane na razini sveučilišta. Međutim, uz navedeni prijedlog reforme usporedo se je gurala još jedna reforma kojom bi se sve financijsko poslovanje integriralo na razini tog velikog Sve-

učilišta, što mislim da bi bilo loše, prije svega jer je Sveučilište u Zagrebu, ovako kako danas postoji, preveliko za takvu integraciju.

Spomenuli ste prijedlog osnivanja Sveučilišta u Varaždinu. Poznato je da se ova ideja pojavila sredinom 1960-ih godina. Da li ste i na koji način bili involvirani u ova nastojanja glede osnivanja Varaždinskog sveučilišta?

Tako je, u to vrijeme je niknula ideja o osnivanju Varaždinskog sveučilišta. Pa gledajte, mene je to isto jako zaintrigalo, a i tadašnja lokalna politika je u potpunosti podržavala ideju razvoja varaždinskog visokog školstva. Najprije da velim, u vrijeme kada je predsjednik općine bio Ćiro Grabravec, dobili smo snažnu podršku za osnivanje graditeljskog studija što smo zagovarali prof. Krajcer, prof. Gotić i ja. Tako smo 1975. dogovorili sastanak sa dekanom Građevinskog fakulteta, prof. Simovićem, s kojim sam zajedno studirao, a na kojemu je bio i Ćiro Grabravec, i na kojemu je utvrđena osnovna ideja da se Graditeljski studij osnuje. Dvije godine kasnije, 1977. godine, Građevinski fakultet je osnovao u Varaždinu Građevinski studij VI/1 stupnja. Na početku je na čelu studija bio pokojni prof. Krajcer, a ja sam preuzeo tu dužnost 1983. kada sam došao na Građevinski institut. Građevinski studij je inače bio samostalni studij koji je imao svog tajnika, rukovodioca i gdje su se održavala sva predavanja i ispiti. Jedino se diplomski ispit održavao u Zagrebu. I tu su mnogi ljudi iz bliže i dalje okolice išli na studij i mnogi su kasnije bili rukovodioci u varaždinskim tvrtkama poput Hidroinga, Ceste itd. Uz to, bio je moguć i nastavak na VII/1 stupnju, pa su mnogi završili u Zagrebu i stekli stupanj diplomiranog inženjera graditeljstva. Međutim, za vrijeme Jugoslavije je postupak upisa na studij bio takav da su se kvalifikacijski ispiti održavali u Zagrebu, jer su tehnički fakulteti imali samoupravni sporazum i zajedničko su organizirali kvalifikacijske ispite. Studij je svake godine trebalo upisati najmanje 15 studenata, i mi smo svake godine imali dovoljan broj studenata. Međutim, Geotehnički fakultet je počeo gubiti studente, i onda je on izašao iz tog sporazuma i organizirao kvalifikacijske ispite u Varaždinu tako da studenti nisu morali ići u Zagreb. Mi smo školske godine 1991/92. još uvijek imali 42 prijavljena studenta, ali na kvalifikacijskom ispitu koji je bio rigorozan ih je prošlo samo 13. Studij nije bio ukinut odmah, i još se održavao iduće dvije godine, ali tada je bio ugasnut.

Inače, ova nastojanja su bila na ideji da se jednoga dana osnuje sveučilište u Varaždinu. Mi smo imali tu jednu zajedničku ideju, koju je kao što sam rekao i lokalna politika podržavala. Kasnije kada sam došao u upravu Sveučilište, surađivao sam zajedno s ostalim varaždinskim profesorima, prof. Ružom sa FOI-a, prof. Erlaćem koji je bio voditelj Tekstilno-tehno-

loškog studija i prof. Gotićem na ovoj ideji da se u Varaždinu osnuje sveučilište. U ta nastojanja su bili okupljeni i drugi varaždinci – profesori na Zagrebačkom sveučilištu, prof. Kos sa ETF-a, prof. Belaj sa Filozofskog fakulteta, prof. Vidaček s Agronomije, prof. Birola sa Ekonomskog fakulteta – svi oni su podupirali ovu ideju. Prva stvar koju sam napravio jest da sam se osobno založio da stvorim što bolju poziciju varaždinskih fakulteta na Sveučilištu. Prije svega, tada unutar uprave Sveučilišta FOI nije uživao neki veliki ugled, posebno jer se smatralo da ETF nudi najkvalitetniji studij u području informatike. Ono što je bio moj doprinos, jest što sam uspio dovesti prvo rektora Šeparovića, a kasnije rektora Šunjića na FOI. Šeparovića sam doveo na način da sam organizirao predavanje njegove supruge za dan fakulteta i nagovorio ga da zajedno idemo kao predstavnici Sveučilišta na njihovu proslavu. To je uspjelo, jer ne samo što je predavanje bilo izvrsno posjećeno, nego smo ga kasnije proveli kroz fakultet i pojedine zavode nakon čega je on ostao iznenađen s fakultetom i njegovom organizacijom. No on ubrzo više nije bio rektor, a novi rektor je postao prof. Šunjić koji je dijelio isto mišljenje o FOI-u. Opet sam si uzeo u zadatak da promijenim takvo njegovo mišljenje o FOI-u, i isto sam ga doveo na dan fakulteta u Varaždin. I on je ostao iznenađen s time što je sve FOI nudio, i kad smo se vraćali u Zagreb, rekao mi je: „Znaš Rudek, pa to je pravi fakultet“, dok je prije toga govorio kako je tamo samo jedan redovni profesor - profesor Ruža i kako nema nikoga drugoga. Na taj način smo uspjeli promijeniti mišljenje o FOI-u, a u tome je i prof. Ruža puno pomogao, kao i naponi novih dekana FOI-a te novi profesori, a sve je to išlo za tim da FOI dobije odgovarajuće mjesto u Sveučilištu, kao jednak s ETF-om što se tiče informatike.

Drugo što sam učinio jest da sam uspio da Geotehnički fakultet uđe u Sveučilište. Jer Geotehnički fakultet, iako je imao dopusnicu ministarstva, nije bio članica Sveučilišta. Kada sam bio predsjednik Skupštine sveučilišta uspio sam uz potporu rektora Šunjića na predsjedništvu i Skupštini Sveučilišta prosljediti odluku da Geotehnički fakultet uđe u Sveučilište. I tu je nastavak te ideje i aktivnosti oko organiziranja Sveučilišta u Varaždinu. Sada smo imali dva fakulteta koji su bili članica Sveučilišta u Zagrebu. Uz to Tekstilni fakultet nije imao ništa protiv da se u Varaždinu njihov studij organizira kao samostalna jedinica jer se ovdje nalazila jaka tekstilna industrija - Varteks, Vis, Jedinstvo, MTČ, Čateks itd. Posebno su daleko došle aktivnosti da se osnuje Muzička akademija, gdje je Teološki fakultet bio izuzetno zainteresiran za sakralnu muziku, a profesori iz Muzičke akademije za pjevanje. Važnu ulogu u tome je imao i prof. Parać s Muzičke akademije, koji je bio i predsjednik znanstvenog vijeća na državnoj razini. Mi smo vrlo intenzivno vodili tu aktivnost da se u Varaždinu osnuje Sveučilište, naročito kada je župan bio prof. Sabati koji je također prof. na

FOI-u, i nakon njega pokojni dr. Mlinarić. Njih dvojica su poduprli tu akciju i radili sve moguće aktivnosti da se osnuje Sveučilište, tako da smo u razdoblju poslije 2000. došli na korak do osnivanja Sveučilišta. Tada je jednu veliku ulogu imao prof. Spajić s MEC-a koji je zaslužan da je Varaždin dobio Veleučilište. Međutim, njega su kasnije isključili što je po meni bila izuzetno loša stvar, jer iako nije imao znanstveni habitus, on je bio čovjek s velikom energijom, znanjem i voljom te je mogao još puno toga napraviti. Nas dvojica smo imali i ideju da se u Varaždinu ponovno pokrene Građevinski studij, i tada nam je prof. Parač pomogao da smo dobili dopusnicu za njegovo organiziranje u Varaždinu.

Upravo ste spomenuli da ste bili na korak do osnivanja Sveučilišta u Varaždinu. No zašto nije već tada došlo do njegova osnivanja?

Pa u prvom momentu čini mi se da je sve to zaustavio baš FOI, koji je prije snažno podupirao ovu ideju, i tu je prof. Ruža zaista bio neumoran aktivista. No novije generacije profesora su razmišljale drugačije, smatrale su da je bolje za FOI da ostane u Zagrebačkom sveučilištu, jer da će time fakultet imati veći značaj i ugled. Drugim riječima, zauzeli su stav da je bolje da FOI ostane u metropolitnom sveučilištu, nego da postane nositelj jednog, kažimo to tako provincijskog sveučilišta. Mislim da je glavni razlog tomu što su postali persona grata na Sveučilištu u Zagrebu i sada se više nisu htjeli maknuti od njega. Uz to, tada dolaze neke druge snage na scenu. 2004. godine je umro prof. Gotić, dekan Geotehničkog fakulteta, koji je bio veliki pobornik ideje osnivanja Sveučilišta u Varaždinu. Iste godine sam otišao u mirovinu, a iduće godine sam imao tešku operaciju tako da nisam niti pratio sva događanja niti sudjelovao u njima. Prof. Spajića su, kao što sam već spomenuo, maknuli. Jedno vrijeme je bio dekan Veleučilišta prof. Miroslav Kos, naš varaždinac koji je bio dekan ETF-a. On je bio najbolji izbor za tu poziciju, međutim otišao je jer je bio razočaran time što se politika počela miješati u rad Veleučilišta. A kada se politika počne miješati i makne stručnjake koji se razumiju u organiziranje nastave, onda stvari ne mogu završiti dobro. I to je uzrok današnje situacije kakvu imamo s ovim Sveučilištem koje je osnovano.

Dotaknuli smo se opet jednog aktualnog pitanja. Koji je Vaš stav o Sveučilištu Sjever?

Mislim da Varaždin ne može biti ekspozitura nečega što je upitno, nekakvog medijskog sveučilišta iz Koprivnice. Upoznao sam se s time kako je došlo do osnivanja ovog Sveučilišta, i kako je dopusnica za njega kupljena od privatne tvrtke. Smatram da se na tome ne može graditi Sveučilište, oni

nemaju niti predavača, niti prostora, a samo su dali ime, tako da je šteta što se grad tome priklonio. Umjesto da su oni postali ekspozitura Varaždinskog sveučilišta, jer Varaždin ne samo da ima brojnije visokoškolske institucije i potrebne resurse, prirodno je središte ove regije, te ima dugu tradiciju visokoškolskog obrazovanja, počevši od kameralnih studija iz 18. stoljeća nadalje. Uz to oni još nemaju pravomoćnu dopusnicu tako da nije jasno kakvo će to biti sveučilište. Zato smatram da je za grad Varaždin najbolje da nastavi aktivnosti osnivanja Sveučilišta u Varaždinu. Ne bi želio da doživite da ovo govorim kao Varaždinac, nego gledam na ovo pitanje stručno, kao čovjek koji je 18 godina radio na Sveučilištu. Ako sada napravimo jednu normalnu organizaciju koja može funkcionirati, onda sveučilište ima budućnost, a ako napravimo nekakvu organizaciju koja je uz to dobila ovu konotaciju da je od privatnog poduzeća, ne vjerujem da će ono biti uspješno jer organizacijski neće moći funkcionirati. Meni je žao što je došlo do ovakvog razvoja događaja, jer je moje mišljenje kako nema drugog rješenja za Varaždin – Varaždin mora biti sveučilišni grad i u Varaždinu mora biti Sveučilište Sjeverozapadne Hrvatske. Varaždin dakle ne smije odustati od Sveučilišta, jer Varaždin i jest sveučilišni grad koji ima sve potrebne preduvjete. Mi smo udarili neke osnovne temelje osnivanju Varaždinskog Sveučilišta, zajedno sa Zagrebačkim sveučilištem ishodili suglasnost kako se ono ne bi protivilo tome i ova prilika se nije smjela i ne smije propustiti. Ali politika ne može o tome odlučivati, političari moraju prepustiti stručnim ljudima da pripreme odluke, a politika bi ih onda trebala prihvatiti.

DRUŠTVO POVJESNIČARA GRADA VARAŽDINA
I VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

UDK 94(497.5-37Varaždin)
ISSN 1848-0837

**HISTORIA VARASDIENSIS
ČASOPIS ZA VARAŽDINSKU
POVJESNICU**

3

VARAŽDIN, 2013.

Nakladnik / Publisher

Društvo povjesničara grada Varaždina i Varaždinske županije

Za nakladnika / For the Publisher

Spomenka Težak

Uredništvo / Editor's board

Sonja Poljak (Ivanec)	Vladimir Huzjan (Varaždin)
Ivan Obadić (Zagreb)	Suzana Jagić (Ivanec)
Spomenka Težak (Varaždin)	Ivančica Jež (Ludbreg)
Hrvoje Petrić (Zagreb)	Siniša Krznar (Ivanec / Zagreb)
Kruno Sudec (Varaždin)	

Kontakti uredništva / Editor's office

Franjevački trg 6, 42 000 Varaždin; tel/fax. 042/658 762

e-mail: historiavarasdiensis@gmail.com

Glavni i odgovorni urednici / Editors in Chief

Hrvoje Petrić, Ivan Obadić

Savjet časopisa / Journal's council board

dr. sc. Juraj Belaj (Zagreb), dr. sc. Neven Budak (Zagreb), dr. sc. Dragutin Feletar (Koprivnica), mr. sc. Ernest Fišer (Varaždin), PhD Zoltán Gőzsy (Pečuh), dr. sc. Željko Holjevac (Zagreb), Siniša Horvat, prof. (Varaždin), dr. sc. Andrej Hozjan (Maribor), Damir Hrelja, prof. (Varaždin), dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević (Zagreb), Miroslav Klemm, prof. (Varaždin), dr. sc. Nevenka Krklec (Varaždin), dr. sc. Mirjana Matijević-Sokol (Zagreb), dr. sc. Janko Pavetić (Varaždin), prof. emeritus Franjo Ruža (Varaždin), akademik Franjo Šanjek (Zagreb), Marina Šimek, prof. (Varaždin), mr. sc. Eduard Vargović (Varaždin), PhD Leopold Toifl (Graz)

Grafički urednik / Graphic editor

Kruno Sudec

**Urednik na Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske "Hrčak" /
Journal editor at "Hrčak" - The Portal of scientific journals of Croatia**

Dejan Zadro

Naklada / Copies

200

Priprema i tisak / Layout and Print

Tiskara Zelina d. d. - Sv. Ivan Zelina

Časopis izlazi jednom godišnje. Cijena primjerka iznosi 100 kuna.

Časopis se objavljuje novčanom potporom Grada Varaždina,
i TMT Čakovec

Priprema korica za tisak: Studio Fotak